

– átmeneti életek

Könyves Kálmán körül 84.

Az öreg, elhanyagolt, felújításra szoruló épület bejárati ajtaja előtt álló ember akkor is rájönné, hogy hol van, ha a nagybetűs táblára nem lenne kitérve: „Átmeneti munkásszálló”. Az intézményben lakó emberek a társadalomnak abba a rétegébe tartoznak, amelynek tagjai halmozottan hátrányos helyzetben élnek. Minimális jövedelmükből más lakáshoz nem juthatnak. Bajukat tetézi, hogy sok közülük a mozgás-, hallás-, látás- és lelki sérült.

Király Károlyné, a szálló gondnoka – miután a portás szigorú előírásokra hivatkozva közölte, hogy engedély nélkül szigorúan tilos a portán túra belépni – irodájába invitált.

A keskeny és húzatos folyosó falához tapadva fiatal cigány pár habzsolta a szerelem mannáját. Nem zavarták étvágyukat a percenként nyíló ajtókon ki-be járkálók.

Húsz-huszonöt év körüli mozgássérült fiú hallgatta az első emeleti női részlegből szétguruló hosszú, nyílhorgó kacajt. Végighömpölygött a termeken és megérintve a férfilekceket, az ajtón át az utca zajaiba veszett.

A tágas irodában Királyné helyet kímált. Két-három mondat után kiderült, hogy alkalmatlan időben érkeztem. „Óka”: az intézmény társalgója annyira megrongálódott, hogy abban beszélgetni nem lehet. Udvariasan elhárítottam a társalgó szükségességét mondván, hogy az újságíró nincs helyhez kötve, bárhol találkoznak az itt lakókkal. Erre a gondnoknő közölte: ne zavarjam a csendes pihenőt. Kívül tágasabb – fordult meg fejében a burkolt elutasítást hallván, de Királyné azonnal helyre tette gondolatamat: más időben rendelkezésemre áll, legalábbis a kapott telefonszám ezt engedte sejtene.

Az ajtón kívül

Ungi Tiborral, a Fővárosi Átmeneti Szállók Társadalmi Munkabizottságának tagjával beszélgettem, aki egyébként „honatan” és a szálló lakója.

– Mikor alakult a bizottság, és kik a tagjai?

– Ez év januárjában, de a bejegyzés még nem történt meg. A tagok: Györi Péter, az MTA munkatársa, Bognár Szabolcs jogász, Gosztonyi Géza családsegítő-szolgálat-vezető, Sass Magdolna és jómagam.

– Mi tette szükségessé a bizottság létrehozását?

– Sok a gond, sok körülményt kell figyelembe venni ahhoz, hogy az elhelyezésen túl az életviteli biztosítva legyen minden lakó számára egy elfogadható díjtétel befizetése mellett. Az átmeneti munkásszállóknak mindeképpen más elbírálás alá kell kerülniük. A munkásszállókra vonatkozó szabályozás egyrészt elavult, másrészt az átmeneti munkásszállókról külön nem rendelkez. Az intézmények öreg, elhanyagolt, felújításra szoruló épületeinek többségében még a minimális komfort biztosítása is lehetetlen. Nagy a zsúfoltság, de a lakók zöme nem gazdasági okokból jön ide, hanem mert valahol laknia kell. Ennek a társadalmi rétegnek a sorsa a jövőben nem jobb, hanem rosszabb lesz. Szociológiai tény, hogy a szűkös gazdasági helyzetben növekszik azoknak az állampolgároknak a száma, akiket csak ezek az intézmények tudnak befogadni.

Segítőkész szervek

– Milyen segítséget kaptak eddig a társadalmi szervektől?

– A KISZ KB-től érkezett egy javaslat a légópincék felhasználásáról: ezekben a rossz emléktű pincékben lakni még mindig jobb megoldás, mint az utcán élni. Akiket a rendőrök szednek össze éjszakánként az utcán, azok részére szertény komfortú elhelyezés is jónak ítéltető. A nevelőintézetekből kikerülők esetében is meggondolandó ez a megoldás. A pincéknel is mindig lenne, aki őrlhne, ha kikerülhene beöle, de olyan is számosan akadna, aki örömmel beköltözne.

A másik ilyen szerv a Fővárosi Tanács. Több éves vb-határozatban szereplő terveik vannak az öt átmeneti szállással kapcsolatban, amelyek azonban pénzhány miatt nem valósultak meg. Tehát koncepció van, pénz nincs.

Mivel az országban igen kevés az ilyen jellegű létesítmény, a bajba jutottak zöme a fővárosba igyekszik kerülni. Nem megyugató az sem, hogy a bővítésre, felújításra, javításra csak létszámcökkennyéssel kerülhet sor.

Problémát okoznak az intézetek portásainak túlkapá-

szabályzat, ami az itt lakók érdekképviseletével is foglalkozik.

A „beutalást nyertek” részére a térítési díjat szociális indokok figyelembevételével állapítják meg. Ez – a komfortosítás mértékének megfelelően – intézményenként eltérő. Eddig a munkaadók forinttámogatásával is számoltak, mivel azonban az intézmény lakói nem minden esetben rendelkeznek munkaviszonnyal, anyagi támogatást sem kapnak senkitől.

Tervek, célok, elképzelések

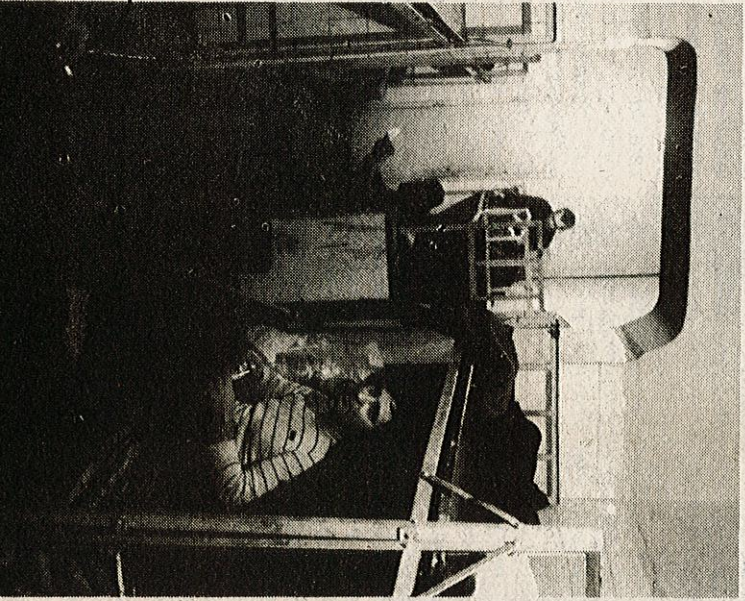
– Hogyan képzelik a bizottság működését?

– Kezdeményezzük a fővárosi intézményhálózat szakmai-szociálpolitikai felülvizsgálatát, a hajléktalanság kezelése szociálpolitikai koncepciójának kidolgozását, valamint a megvalósításhoz vezető lépéseket.

Terveit dolgozzunk ki, hogy az átmeneti szállók – mint a hajléktalanok menhelyei – hogyan tölthetnék be hatékonyabban szociálpolitikai funkciójukat.

Szeretnénk felhívni és ébren tartani a közvélemény figyelmét a szállólakók sorsa, illetve a hajléktalanság problémája iránt.

És a legfontosabb: a szállások jogfosztottságának, kiszolgáltatottságának csökkentése érdekében megpróbálunk elérni, hogy megfelelően képzett, megfelelő szakmai irányítás alatt szociális munkások és egészségügyi dolgozók dolgozhassanak a szállókon és kialakulhasson a szállólakók manál működőképesebb érdekvédelmi szerveződése.

... a Lóri kutyája

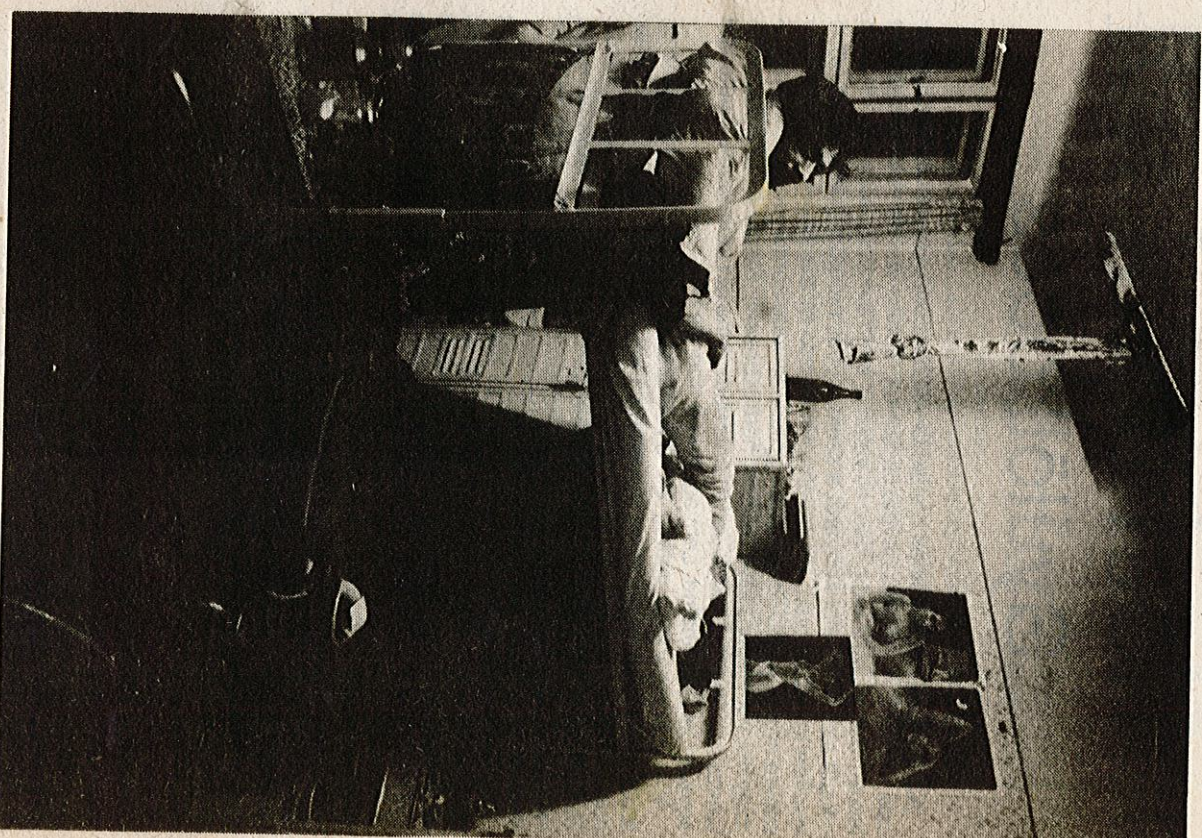
(Történet a Lordok Házából)

Hanuszínú, gyűrt arcából alig látszott ki mosolya. Ha nem villan meg egy huncut fény éjféke szemében, talán még komornak is tűnhetet volna, ahogy ott állt görbe ujjával közbeforva harnad-teli pohará, hallgatta a szomszéd pultnál beszélgető csoportot.

– Igaz-e, Lóri! – fordult hozzá kacsintva a micisapkás – nem volt az akármilyen eb. Persze ennek legjobban megmondhatja a tüzipes Bözse néni, a Rózsó pincéből.

– Hat – felvesőpörte jakósruga lógó bajuszát s koryolt egyet a pohárból –, nemhiába adtam neki kenyerem feller. Tölem nem is emelek el egyetlen zsádot sem a csavargók.

– Képzeltetek – folytatta a micisapkás nagy hangon, vissza-fordulva a másik kettőhöz – megtörtént egyszer, hogy Bözse néni elszámolta magát. Lóri felhordta a porciót, nem nézte ő, hogy mennyi a mennyi. Az ő dolga csak az volt, hogy elhozza a kuncsaft házához a szentet vagy a fajt, és lehorádja a pincébe. Fent volt a kétkerekűn két fuvar. Lóri nekifeszült, a kutyá veszett csaholással kiszalad az útsívre, leallította a forgalmat. Alig néhány lépést tettek, mikor Bözse néni felrohant a pincéből, ami nem volt kis teljesítmény a maga hatvan évevel és nyolcvan kilójával. Szóval kivontott az utcára, utána Lórnak és rikácsolni kezdett, hogy egyvel több zsák van a taligán. Lóri megállt csodálkozva, az öreglány meg ugrott, hogy lerendgályon egy zsádot. De ekkor már a kutyá is ott volt.

elengede a zsádot s kezével körbeahadonászva vislított a kutyára, hogy „Átkozott dög”, meg hogy „A rossz egye ki a szemedet”, meg ilyesmi. Lóri csak nézett, nem szólt, megvonta a vállát. Az öreglány meghátrált, a pinceajtóból kiállt vissza: „A következő juvarnál elszámolunk!”.

Most már látszott Lóri arcán, hogy mosolyog. Talán még ki is pirult az emlékezésről, de lehet, csak a ferdén beszűrődő októberi végi nap tette. Kihörpintette a maradékot és lerakta a poharat a pultira. Komótosan végighúzta a nedves tenyerét a nadraggján.

– Aztán mi lett a vége? – kérdezte a nagyhangú.

– Eladtam – felelte szűkszavúan Lóri.

– Mióta az eszemet tudom, az a kutyá mindig ott volt Lóri taligáján. Márpedig én is vagy tíz éve ide járok a főccsömért – folytatta a micisapkás.

Lóri kipillantott a nagy ablakon át az utcán álló taligára, melynek elején ott kacsarkantgózott fehérrel festett neve és most is ott voltak rajta a zsákok, csak a kutyá hiányzott. Intett köszönetképpen és elindult. Még hallotta a csukódó ajtó mögül a micisapkás hangját:

– Az ám az igaz! hűség... a Lóri kutyája. Kár érte. Tavaly télen, mikor olyan nagy jég volt egy hétig, itt a ház előtt a koci nem tudott megállni. Rácsúszott...